

Jaarverslag 2021

Nationaal Programma Regionale Energiestrategie

Maart 2022

Inleiding

Het Nationaal Programma Regionale Energiestrategie (NP RES) ondersteunt RES-regio's bij het realiseren van de ambities voor en afspraken over de RES die zijn vastgelegd in het Klimaatakkoord. De kern hiervan is dat het NP RES de 30 RES-regio's ondersteunt, inspireert, stimuleert en faciliteert om de gezamenlijke landelijke opgaven voor de sectortafels 'elektriciteit' en 'gebouwde omgeving' te vertalen en te implementeren naar een eigen Regionale Energiestrategie (RES). Het opstellen van de RES'en vindt plaats binnen de 30 regio's, die hier zelf verantwoordelijkheid voor dragen. Het NP RES voedt de regio's met kennis, ervaringen en contacten. Daarnaast zorgt zij dat eventuele knelpunten bij het opstellen van de RES'en tijdig op de juiste 'tafels' terecht komen en brengt (mogelijke) oplossingen terug naar de regio's. De opdrachtgevers van het NP RES zijn: de ministeries van EZK en BZK, de VNG, het IPO en de UvW.

2021 was een interessant en spannend jaar. Nederland werd nog altijd geteisterd door corona, wat ook voor NP RES betekende dat veel werk en activiteiten online moesten plaatsvinden. Gelukkig ontstond er ook ruimte om elkaar live te ontmoeten, bijvoorbeeld op het RES-congres dat begin november plaatsvond. 2021 was ook het jaar van de landelijke verkiezingen voor de Tweede Kamer. De campagne, verkiezingen en het formatieproces hadden invloed op het RES-proces. Ondanks deze bemoeilijkende factoren lukte het de samenwerkende partijen in het RES-netwerk om elkaar vast te houden en samen verder te werken aan de RES. In de zomer van 2021 lukte het alle RES-regio's om hun RES1.0 aan te leveren bij het NP RES. Na deze mijlpaal zijn de regio's niet stil gaan zitten, maar hebben zij stappen gezet om de RES te verdiepen en te verbreden. Het NP RES heeft de RES1.0 documenten met het PBL geanalyseerd. In 2021 heeft het NP RES ook een nieuwe handreiking opgeleverd; deze biedt handvatten voor de volgende fase van de RES. 2021 was ook een jaar met veel interessante bijeenkomsten, leertrajecten en verdiepingssessies.

Terugkijkend concluderen wij dat er in 2021 hard is gewerkt om binnen de RES stappen te zetten richting 2030. De focus van het NP RES lag hierbij op het ondersteunen van de regio's in het tot uitvoer brengen van hun plannen én op het verbinden van de RES met andere programma's op het terrein van energie-infrastructuur en ruimte op nationaal niveau. Zelf zijn we tevreden met al het werk dat is geleverd. Uiteraard blijven we ook kritisch en gaan we in 2022 weer hard aan de slag om de RES naar een succesvolle volgende fase te begeleiden.

Voor u ligt de jaarrapportage van 2021 van het NP RES. In deze rapportage kijken we terug op het jaar 2021 en scheppen we een beeld van de activiteiten die het NP RES in dat jaar heeft uitgevoerd. Deze rapportage geeft een duidelijk beeld van de gebeurtenissen en werkzaamheden. Mocht u desondanks hierover nog vragen hebben, dan verschaffen wij u uiteraard graag meer informatie.

Met hartelijke groet,

Kristel Lammers
Programmadirecteur NP RES

Inhoudelijke verantwoording

Algemeen

In 2021 is gewerkt conform de plannen uit het jaarplan NP RES van 2021. Dit jaarplan is gebaseerd op lijnen die in het programmaplan van het NP RES (2019) zijn uitgezet. In 2021 is er elk kwartaal een rapportage opgesteld omtrent de ontwikkelingen en voortgang van het programma voor de opdrachtgevers. De informatie uit deze vier kwartaalrapportages vormt de basis voor dit jaarverslag.

Doelstellingen van het NP RES

In het programmaplan van het NP RES (april 2019) is uitgesproken dat het NP RES zich in de periode 2019-2021 richt op:

- Het ondersteunen van regio's bij de totstandkoming van een gedragen RES en de realisatie daarvan.
- Het zorgen voor duidelijke kaders, zodat alle RES'en vergelijkbare en optelbare doelen hebben en de uitkomsten gemonitord kunnen worden.
- Het benutten van kansen uit parallelle trajecten en het wegnemen van belemmeringen bij de totstandkoming van de RES'en.

Dit jaarverslag toont eerst in hoofdlijnen de resultaten die het NP RES in 2021 behaald heeft. Vervolgens zoomt het in op de resultaten van het jaar per programmaonderdeel. Ten slotte wordt er een kleine doorkijk richting 2022.

Hoofdlijnen van de resultaten 2021

In de eerste helft van 2021 lag het zwaartepunt van het werk van het NP RES op het ondersteunen van de regio's bij het afronden van de RES1.0 en de besluitvorming die hiermee gepaard ging. Er is veel aandacht geweest voor de informatievoorziening aan volksvertegenwoordigers en gesprekken op maat in de regio's over opgaven en dilemma's die daar spelen. Met het openbaar worden van de RES'en 1.0 en het toenemen van de spanning rondom de besluitvorming nam de media-aandacht in de eerste helft van het jaar toe. Het NP RES heeft intensief contact gezocht met de media om de informatievoorziening zo goed mogelijk te faciliteren. Daarnaast stond in de eerste helft van het jaar het werk in het teken van op het opstellen van de handreiking RES2.0.

Het NP RES startte het jaar 2021 met bestuurlijke adviesgesprekken die in december 2020 opgestart waren. Tegelijkertijd was PBL in de afrondende fase voor de monitor op de concept-RES'en en werkte het NP RES toe naar de afronding van meerdere quickscans. Op 1 februari is een **foto** opgeleverd. Hierin is de stand van zaken in de regio's besproken n.a.v. de analyse van het PBL op de concept-RES'en. Naast de PBL-analyse dienden ook bestuurlijke adviesgesprekken met de 30 regio's als input voor deze foto. In het voorjaar van 2021 hebben de vier **werkgroepen rond kansen en knelpunten**, die in 2020 door het NP RES zijn ingesteld, hun resultaten gepresenteerd. De werkgroepen richtten zich op de thema's: Energie en Natuur, Zon op dak, SDE & Maatschappelijke kosten en Systemefficiëntie en elke werkgroep stond onder leiding van een

onafhankelijk voorzitter. De werkgroepen hebben interessante inzichten opgeleverd en de resultaten zijn breed gedeeld en besproken met de regio's. In het OGB is het eigenaarschap ten aanzien van de voortgang op de adviezen bij de opdrachtgevende organisaties belegd. In het voorjaar vond ook een rondetafelgesprek van de Tweede Kamercommissie plaats over de RES, waar het NP RES een *position paper* voor heeft geschreven. Op 1 juli heeft het NP RES een tweede **foto** uitgebracht. In deze foto is een overzicht gegeven van de huidige situatie binnen de RES'en i.r.t. de RES1.0. Er is daarbij aandacht geweest voor de voortgang op besluitvorming, doelbereik, draagvlak, ruimte en participatie. Deze fase stond voor het NP RES en het netwerk tegelijkertijd ook in het teken van vooruitkijken richting RES2.0 en verder. In het najaar zijn opnieuw lerende bestuurlijke gesprekken met de regio's gevoerd, waarbij de opdrachtgevers vertegenwoordigd waren in de gesprekken. In december heeft NP RES de derde foto uitgebracht waarbij aangesloten is op de uitkomsten van de PBL monitor die gelijktijdig openbaar is gemaakt.

De laatste zes maanden van het jaar is de focus komen te liggen op de volgende fase binnen de RES. In de zomer van 2021 lag het zwaartepunt van het werk bij het afronden van de **handreiking 2.0**. Hiervoor is veel afstemming gezocht binnen het netwerk en met de opdrachtgevers. Het doel van deze handreiking is om houvast en inspiratie te bieden voor de volgende stappen die binnen de RES gezet moeten gaan worden. Na het besluitvormingstraject in september en de opmaak is de handreiking eind september gepubliceerd. Ook de **werkbladen** die bij de handreiking zijn in deze tijd afgerond. Er zijn 14 werkbladen opgeleverd met de volgende thema's:

- Zon op objecten
- Arbeidsmarkt en scholing
- Bestuurlijke samenwerking en besluitvorming
- Gebiedsgericht werken
- Inzet instrumenten omgevingsbeleid
- Juridische tips zon op dak
- Lokaal eigendom
- Maatschappelijke tender
- Participatie
- Programmeren
- Regionale Structuur Warmte (RSW)
- Samenwerking markt en overheid
- Uitvoeringsagenda
- Structurele monitoring en harmonisering data.

Deze werkbladen zijn [HIER](#) terug te vinden. In deze periode is ook gewerkt aan de voorbereiding van een werkbezoek met Tweede Kamerleden op 8 oktober. Het najaar stond verder voor een groot deel in het teken van het **RES-congres**, dat op 3 november plaatsvond in de Rijtuigen loods (Amersfoort). Het congres was een groot succes. De opkomst was goed (rond de 500 personen), maar nog veel belangrijker is dat de sfeer en verbindingen goed waren. Het publiek was zeer divers, wat zorgde voor ruimte voor vernieuwende

en verbredende inzichten. Ook tegengeluid kreeg ruimte op het congres (vanuit Windalarm). Ruim 120 deelnemers uit de regio's wisselden in de verschillende deelsessies met elkaar kennis en ervaringen uit om verder te komen in het RES-proces. Er vonden goede gesprekken plaats over het afwegingskader, systeem efficiëntie, inpassing van energie in de ruimte en participatie. Er was openheid en veel bereidheid tot samenwerking.

In 2021 is door het NP RES team hard gewerkt om regio's te ondersteunen met informerende en inspirerende bijeenkomsten en informatieve documenten. Een aantal belangrijke onderdelen zijn hieronder genoemd:

- Adviezen knelpuntenwerkgroepen (verschillende bijeenkomsten en persbriefing)
- Magazine Onze toekomst gelanceerd en meermaals bijgewerkt
- Meerdere media optredens, bijv. 27 mei special in Trouw, artikelen in vak- en (regionale en landelijke) nieuwsbladen en nieuwsprogramma's RTV (NOS, RTL, EenVandaag, KRO Pointer etc.)
- Technische briefing voor pers (23 april en 1 juli)
- Meerdere bijeenkomsten rond de handreiking RES2.0 en de bijbehorende werkbladen

Het NP RES in het brede netwerk

In dertig regio's zijn de afgelopen 2 jaar regionale en lokale netwerken ontstaan van betrokkenen die verantwoordelijkheid nemen en zich mede-eigenaar voelen van de energietransitie: bestuurders, volksvertegenwoordigers, inwoners, ondernemers, energiecoöperaties en ambtenaren. Daar heeft het NP RES ook in 2021 weer actief aan bijgedragen door partijen te verbinden, te bemiddelen en kennis uit te wisselen. Het contact, het kennisdelen en het uitwisselen van ervaringen krijgt steeds meer diepgang en versnelling. Ook richting 2022 zal het NP RES dit blijven doen. Er is een brede steun in de Tweede Kamer, de regio's, het brede netwerk en bij de opdrachtgevers voor de continuering van de RES-aanpak.

Naast het intensieve contact met partners in de regio's, heeft het NP RES contact met landelijke partijen/programma's rond het klimaatakkoord. Vanuit het NP RES zijn de tafels gebouwde omgeving, elektriciteit en het voortgangsoverleg van het klimaatakkoord het meest relevant. Al lopen er via de inhoudelijke thema- experts ook lijntjes naar ander tafels, zoals de tafels mobiliteit en industrie via NAL, TIKI, PEH, MIEK e.a.. Het NP RES zit zelf aan tafel bij het voortgangsoverleg, de uitvoeringstafel gebouwde omgeving en de uitvoeringstafel elektriciteit. De meest intensieve relatie is met de tafel elektriciteit. Het NP RES heeft deze tafel ook in 2021 actief geïnformeerd over de voortgang en ontwikkelingen van de RES'en. NP RES heeft daarnaast ook afstemming via de SER met de taakgroep arbeidsmarkt en scholing over de impact van de RES'en op de arbeidsmarkt. Met de tafel gebouwde omgeving ligt er een natuurlijke verbinding met betrekking tot het onderdeel warmte in de RES. Kortom, de verbinding wordt gelegd daar waar relevant.

NP RES team

In 2021 is er hard gewerkt aan de doorontwikkeling van het NP RES team. Het team veranderde hier en daar gedurende het jaar en bestaat uit deskundige, enthousiaste en multidisciplinaire personen, die beschikken over relevante kennis en relevante netwerken. De sfeer is goed, energiek en positief. Door

corona is het aantal contactmomenten wel beperkt gebleven, maar het team functioneert online steeds beter en gelukkig waren er ook momenten van livecontact. Deze hebben zeker bijgedragen aan de goede werksfeer. Na de zomer is er gestart met een traject om het team klaar te stomen voor de volgende fase van de RES. Deze volgende fase vraagt niet alleen van regio's en andere netwerkpartners een nieuwe werkwijzen; ook het NP RES team zelf moet in staat zijn op nieuwe ontwikkelingen in te spelen. Om dit zo goed mogelijk te doen is er onder leiding van een organisatieadviesbureau per teamonderdeel gekeken naar wat de volgende fase van hen vraagt. Ook is er ruimte genomen om de afgelopen jaren te evalueren. Vervolgens is de kennis tussen de sub-teams uitgewisseld en stilgestaan bij een NP RES brede aanpak. Er is onder andere gewerkt aan het creëren van een sterkere verbinding tussen de sub-teams. Als team hadden we in 2021 tweewekelijks een programmateamoverleg via Zoom, waarbij belangrijke ontwikkelingen met elkaar werden besproken en inzichten werden uitgewisseld. Ook was het een moment om even bij te praten, zodat ieder weer op de hoogte is van de gesteldheid van de collega's.

NP RES en haar opdrachtgevers

Afgelopen jaar heeft NP RES nauw contact gehad met haar opdrachtgevers. De band is goed en er vindt intensieve uitwisseling van informatie plaats. Het is goed gelukt om in gezamenlijkheid uitdagingen aan te gaan en te zoeken naar oplossingen. Het contact met de opdrachtgevers liep via de liaisons die aan NP RES verbonden zijn, via de overleggen van het IMT, het OGB en het BO en via informele contactmomenten. In totaal kwam het IMT 20 keer samen, waarvan 3 keer een strategische 'benen op tafel' sessie was. Het OGB kwam 12 keer samen in reguliere vorm en 3 keer in een strategische sessie. Het BO, waarbij de bestuurders van de koepels zijn aangehaakt, is pas later in het jaar opgericht en heeft 2 keer plaatsgevonden.

Resultaten per programmaonderdeel

De doelen uit het programmaplan hebben verschillende focuspunten binnen het NP RES opgeleverd. Sinds het opstellen van het programmaplan zijn deze doorontwikkeld tot de volgende vier programmaonderdelen: 1. het ondersteunen van regio's, 2. Aandacht voor doelbereik, 3. Kennis ontwikkelen en verspreiden en 4. Communicatie. Aan de hand van deze vier programmaonderdelen worden de resultaten van 2021 besproken in dit hoofdstuk.

1. Regio ondersteuning

Een belangrijk onderdeel hierbij was het leren van elkaar; tussen RES-regio onderling en tussen het NP RES en de regio's. Dit gebeurde bijvoorbeeld in de bestuurlijke adviesgesprekken die naar aanleiding van de foto's werden gehouden. Ook hebben accounthouders van het NP RES gesprekken gevoerd met alle RES-regio's om met elkaar te kijken naar de concept RES1.0 die ter besluitvorming werd gebracht. Ook in het najaar van 2021 zijn bestuurlijke gesprekken gevoerd met bestuurlijk trekkers uit alle regio's. Deze stonden in het teken van de RES2.0 en verder. Er zijn vanuit dit programmaonderdeel veel interessante bijeenkomsten en sessies georganiseerd. Hieronder staan de belangrijkste opgesomd:

- Community of Practise (21 januari, 8 juli, en 6 december)

- Presentatie PBL voor de regio's ambtelijk en bestuurlijk (21 januari)
- Bestuurlijk RES-beraad (12 februari, 28 mei, 3 september en 3 november)
- Webinars voor volksvertegenwoordigers (4 maart en 17 mei)
- Meedenksessie RES-coördinatoren besluitvorming (11 februari)
- Leer- en werkbijeenkomst burgerparticipatie
- Leren met het netwerk (27 januari, 24 juni en 3 december)
- Meerdere online-bijeenkomsten om het gesprek te voeren over de uitvoeringsagenda

2. Doelbereik

In 2021 is gewerkt aan de oplevering van de monitor voor de concept RES, de monitor van de RES1.0 en de oplevering van en besluitvorming over de adviezen van de werkgroepen. Ook zijn er afspraken gemaakt over structurele monitoring met PBL, EZK en BZK. Verder is onder andere gewerkt aan:

- Kennissessie kosten en baten in de RES
- VIVET-werkplan met 2 RES projecten
- Update analysekaarten versie 3.0
- Quickscan over de RES1.0, samen met PBL

Werkgroepen

Zoals eerder aangestipt hebben de vier werkgroepen rond kansen en belemmeringen hun adviezen gepresenteerd in 2021. De werkgroepen ontstonden na een brede analyse van knelpunten die bij het opstellen, vaststellen en uitvoeren van de RES'en ontstonden. In 2020 zijn de knelpunten in kaart gebracht en geanalyseerd, waarna de vier belangrijkste waarvoor niet reeds een bestaande structuur was om deze te bespreken onderzocht door onafhankelijke werkgroepen onder leiding van onafhankelijke voorzitters. De werkgroepen zijn eind januari 2021 met adviezen gekomen. Het NP RES coördineerde de onderlinge afstemming tussen de werkgroepen en zorgde ervoor dat het netwerk de voortgang en resultaten kon volgen via de website van het NP RES en de nieuwsbrieven. We zijn blij dat er vanuit regio's, departementen, koepels, netbeheerders, landelijke organisaties zo'n breed waardering is voor het werk van de werkgroepen. Dat brede draagvlak is nodig om de aanbevelingen ook uit te voeren. De werkgroep 'SDE en Maatschappelijke Kosten' is in de loop van 2021 nog met een tweede advies gekomen.

Naast deze vier werkgroepen is er in samenwerking met het NP RES in 2021 ook een werkgroep rond het Nevele arrest ingesteld. Daarnaast is er nog een werkgroep rond RES&MER gestart, onder leiding van Jan Jacob van Dijk, met daarin experts vanuit verschillende departementen, VNG, IPO, NP RES en commissie m.e.r.. Hierin wordt gewerkt aan een gedeeld beeld rondom de relatie tussen RES en MER.

3. Kennisontwikkeling en verspreiding

Het NP RES heeft in 2021 sterk geïnvesteerd in een lerende aanpak van de 30 RES'en. Een aanpak die mee-ontwikkelt met de opgave van de RES'en. Belangrijke ingrediënten in die aanpak zijn de aandacht voor leren en voor kennisdeling. Bij dit programmaonderdeel worden de ontwikkelingen die in 2021 hebben plaatsgevonden per thema besproken.

Ruimte

Rond het thema ruimte is gewerkt aan de ontwikkeling van verschillende producten en zijn verschillende onderzoeken begeleid. Hieronder staan de belangrijkste onderdelen hiervan opgenoemd:

- Door Generation Energy is een quickscan uitgevoerd naar hoe de regio's zijn omgegaan met de ruimtelijke principes uit de NOVI.
- Door Gloudemans is een rapport opgesteld naar aanleiding van vragen die door de RES'en zijn gesteld over grondbeleid.
- De rapportage naar aanleiding van de pilots Programma is opgeleverd. In vier RES-regio's is verkend in hoeverre het Programma als instrument uit de Omgevingswet kan helpen om de doelen en ambities zoals geformuleerd te concretiseren en hier mogelijk afspraken over te maken met o.a. netbeheerders.
- Er zijn masterclasses georganiseerd gericht op gemeenten voor zon op dak.
- Er is een 2-jarig leertraject met Co Verdaas/SKG, Geert Teisman en Jannemarie de Jonge/Cra gestart over hoe RES-regio's samen ervaringen op kunnen doen om op verschillende schaalniveaus en in relaties tot andere opgaven te komen tot koppelkansen.
- Er is een werkgroep gestart rond de m.e.r. en RES, onder andere n.a.v. Kamervragen.

Systemefficiëntie

In 2021 is gewerkt aan de doorontwikkeling van dit thema en daarvoor is een nieuwe visie 'contouren van systeem efficiëntie' vormgegeven. Hierbij wordt op inhoud en relatie de verbinding met andere klimaatprogramma's gemaakt. Andere werkzaamheden die zijn verricht:

- Antea group is gestart met een viertal proeftuinen om vraag en aanbod integraal te benaderen in de regio. De proeftuinen zijn gecentreerd rondom industrie, mobiliteit, landbouw en gebouwde omgeving.
- Er is een traject gestart over 'De wereld van B'. Hierin worden principes ontwikkeld die de toekomst van samenwerking met het toekomstige energiesysteem inkleuren. Met het traject worden ontwerpprincipes van de wereld van B ontwikkeld om mee te nemen in de huidige ontwikkeling van de RES en de regionale energiesystemen. Het traject heeft nu al veel verschillende personen geïnspireerd en verbonden. Tijdens het RES-congres was de lancering van de eerste inzichten van dit traject.
- In samenwerking met EZK en TKI wordt op basis van het advies van de WG Netimpact gezamenlijk invulling gegeven aan hoe innovatie beter kan aansluiten op de uitdagingen in de RES.
- Er is een start gemaakt met het overzicht van landelijke programma's met een focus op het energiesysteem.
- In samenwerking met het ministerie van EZK en Topsector Energie is het initiatief 'Innovatie en Realisatie Roadmap RES' gestart.
- De NP RES proeftuinen zijn gestart. Hierin wordt uitgewerkt hoe energie als nieuw principe in de ruimtelijke ordening/gebiedsontwikkeling invulling kan krijgen.

Data en monitoring

Begin 2021 is er, in aanvulling op de PBL-analyse van de concept-RES'en, een overzichtsnotitie gepubliceerd

met een cijfermatig beeld van alle RES-regio's qua wind en zon (gerealiseerd, pijplijn en ambitie). Daarnaast is er gestart met de RES-monitoring, o.a. door ontwikkeling van een gemeenschappelijk te gebruiken kernset van indicatoren voor elektriciteit en warmte. Andere bezigheden binnen dit thema zijn onder andere:

- Er is input geleverd voor het werkplan 2021 van het overheidsbrede programma Verbetering Informatie Voorziening Energie Transitie (VIVET).
- Er is een digitale RES-kaart ontwikkeld. Hierin staan alle zoekgebieden in de categorie 'ambitie' van de RES biedingen, verzameld op een digitale GIS viewer bij RVO. Dit is een eerste stapje in de ontwikkeling van een breder data portaal voor de RES'en. Eind 2021 heeft deze kaart een update gekregen.
- Er is met PBL afgestemd over de monitor van de RES1.0.
- Vanuit NP RES is actief meegewerkt in het landelijke programma Verbetering Informatie Voorziening Energie Transitie (VIVET).
- Er is een gesprek gestart met RVO, PBL, VNG en NBNL over de kansen voor het samenvoegen van een aantal datastromen (invulformulieren, quickscan, warmte data, digitale kaart RES 1.0, etc.).

Warmte

Dit thema hebben vooral in het teken gestaan van het werken aan de Handreiking voor de RSW 2.0, als onderdeel van de Handreiking RES2.0. Ten aanzien van de scope van het onderwerp warmte is een belangrijk gesprek gevoerd in het IMT wat geleid heeft tot een besluit over deze scope in het OGB. Daarnaast is er gewerkt aan een 'serious game' die het proces van de inzet en toedeling van grote, bovenlokale warmtebronnen faciliteert voor de regio's. Eind 2021 is een 2^e pilot met deze game uitgevoerd in de regio Noord Holland Zuid. Begin 2022 wordt de game beschikbaar voor alle regio's.

Participatie

In 2021 is er hard gewerkt rondom dit thema. De RES-gespreksassistent is bijvoorbeeld gelanceerd: een webapp die je op je telefoon of tablet kunt zetten en op je PC kunt bekijken. Daarnaast is energieparticipatie.nl voortdurend bijgewerkt met nieuwe praktijkverhalen. In samenwerking met de G1000 is hier bijvoorbeeld de werkvorm 'burgerberaad' gepubliceerd. Andere dingen waaraan is gewerkt zijn onder andere:

- Er is een bijeenkomst gefaciliteerd van JongRES waarin JongRES'ers tips&tricks deelden met de regio's om jongeren te betrekken.
- Een quickscan participatie is afgerond.
- Er is samen met het programma DiA (Democratie in Actie) een webinar georganiseerd voor volksvertegenwoordigers over 'De rol en positie van volksvertegenwoordigers bij de RES (14 januari) en over regiodemocratie en de RES (4 maart).
- Het essay '*Omgaan met maatschappelijke weerstand bij de energietransitie' voor volksvertegenwoordigers'* is ontwikkeld.
- Samen met de NVDE, VNG en de Participatiecoalitie heeft het NP RES onderzoek gedaan naar hoe de samenwerking tussen gemeenten, energiecoöperaties en projectontwikkelaars zo goed mogelijk kan verlopen.

- Diverse regio's zijn d.m.v. meerdere presentaties ondersteund op het thema lokaal eigendom.
- NP RES is betrokken geweest bij een onderzoeksprogramma over burgerparticipatie vanuit EZK en TNO.
- Meerdere regio's en provincies zijn ondersteund bij het organiseren van sessies over participatie.

Overig

In 2021 is een adviesrapport met aanbevelingen opgeleverd over kosten en baten in de RES. Daarnaast is er een kennis- en leerbijeenkomst Burgerfora georganiseerd voor de regio's naar aanleiding van het advies van de commissie Brenninkmeijer.

4. Communicatie

Afgelopen jaar is vanuit communicatie ingezet op een hecht netwerk en goede banden met de pers. Zo hebben er bijvoorbeeld meerdere landelijke bijeenkomsten plaatsgevonden met alle RES-communicatieadviseurs. Daarnaast heeft de website in 2021 een grote update gehad. Hierdoor is de kwaliteit, toegankelijkheid en vindbaarheid verbeterd. Op de website zijn gedurende het jaar diverse nieuwsberichten, kalenderitems, praktijkvoorbeelden en bibliotheekitems toegevoegd. Andere activiteiten vanuit communicatie in 2021 waren o.a.:

- De regio's is aangeboden om beeldmateriaal te laten maken, met het oog op de vaak 'uit verband getrokken beelden'.
- Er is actief meegewerkt aan de voorbereiding van de campagne die EZK heeft gelanceerd op 1 mei.
- De communicatiestrategie is herijkt voor het komend jaar. Eén van de lijnen uit de communicatiestrategie gaat over het bedienen en bereiken van de juiste doelgroepen. Hiervoor is gestart met een 'kwaliteits- en bereikstrategie'.
- Er is meegewerkt aan strategiesessie over de communicatie van het Programma Aardgasvrije Wijken.
- In overleg met onze opdrachtgevers is er gestart met de analyse van het afhandelen van inwonersvragen. Om dit traject te verbeteren is adviesbureau BLdP gevraagd een advies te geven.
- Er zijn meerdere presentaties in het land voor volksvertegenwoordigers over lokaal eigendom gefaciliteerd.
- Diverse factsheets en brochures zijn geredigeerd en laten vormgeven.
- Er is veel aandacht gegaan naar het RES-congres (kwaliteit onderwerpen, verslaglegging verzorgen en sessies voorbereiden).
- Er is gewerkt aan een serie van 5 films vanuit steeds 3 perspectieven: praktijkverhalen over duurzame opwek
- De samenwerking met Aan de slag met de Omgevingswet is opgestart.
- Er is meegewerkt aan een lange termijnstrategie van EZK om basisinformatie te ontsluiten
- Er zijn vele nieuwsbrieven verstuurd naar warme en brede netwerk.
- Er is gestart met het gesprek met de opdrachtgevers over de toekomst van het Landelijk Communicatienetwerk Klimaat (LCNK). NP RES zal dit netwerk in 2022 trekken en de samenwerking met de vakvereniging voor communicatieadviseurs (Logeion) zoeken.

- Meerdere regio's en provincies zijn ondersteund bij het organiseren van sessies over participatie
- De helpdesk Wind op Land is opgezet, bedoeld voor bestuurders en volksvertegenwoordigers.
- Het platform voor de wereld van B is gelanceerd (www.dewereldvanb.nl)

Afsluitend

Uit de bovenstaande rapportage blijkt hoe hard er door het NP RES-team in 2021 is gewerkt om de regio's zo goed mogelijk te ondersteunen en om in het landelijk netwerk voor verbinding te zorgen. Corona heeft er net als bij andere organisaties voor gezorgd dat dit niet altijd vanzelf ging. Dit heeft veel geëist van de teamleden omdat zij elkaar moesten vervangen, last minute zaken moesten oppakken, thuissituatie en werk moesten balanceren en meer dan goed voor iemand is voor een scherm moesten zitten. Desondanks is er uitgebreid aandacht geweest voor de vier programmaonderdelen: het ondersteunen van regio's, aandacht voor doelbereik, kennis ontwikkelen en verspreiden en communicatie. Met trots kijken we terug op een jaar waarin er ruimte was voor verbreding en verdieping. Uiteraard blijft er ruimte voor verbetering en we gaan 2022 een nog succesvoller jaar maken waarin de basis voor de RES 2.0 wordt gelegd.

Tussentijdse financiële verantwoording 2021

In het klimaatakkoord zijn afspraken gemaakt met betrekking tot de financiering van het NP RES voor de jaren 2019, 2020 en 2021. Het NP RES wordt gefinancierd via BZK (gelden uit de Klimaatvelop). De financiën voor deze drie jaar zijn in twee delen verdeeld. De eerste subsidie had betrekking op 2019 (RES fase 1) en de tweede op de periode 2020-2021 (RES fase 2). Voor de RES fase 2 geldt een toekenning van € 5.034.000 per jaar.

Een tussentijdse verantwoording over 2020 is in het eerste kwartaal van 2021 akkoord bevonden door BZK. Voor de financiering van de werkzaamheden in 2021 is een bijdrageverzoek ingediend voor de periode 2021, welke is gehonoreerd in het eerste kwartaal 2021. Voor 2021 is middels een voorschot 80% betaald.

Het NP RES heeft per januari 2022 van de oorspronkelijke 5.034.000 een bedrag van € 4.234.120 besteed. In onderstaand overzicht staat de besteding van de activiteiten van het NP RES in 2021. Dit overzicht van activiteiten is op hoofdniveau weergegeven zoals opgenomen in het bijdrageverzoek.

Het is hierbij belangrijk om te vermelden dat vanwege uitblijven van zekerheid over financiering voor 2022 BZK NP RES in de zomer van 2021 akkoord heeft gegeven op het verlengen van de looptijd van de subsidie RES fase 2 van 31-12-2021 naar 31-12-2022. Hiermee konden contracten verlengd worden en werd voorkomen dat medewerkers tussentijds het NP RES moesten verlaten.

De tabel hieronder geeft overzicht over de begroting van 2021 (waarvan de einddatum verplaatst is naar 31-12-22). In deze tussenstand is te zien dat er nog 799.880 is van de oorspronkelijke 5.034.000 beschikbaar is. Onze verwachting is dat dit in mei 2022 bereikt wordt.

Er zijn twee belangrijke redenen voor het niet volledig benutten van de 5 miljoen in 2021. De eerste is dat er gedurende het jaar, bij uitblijven van zekerheid over nieuwe financiering voor 2022, 1 miljoen gereserveerd is om de contracten te kunnen verlengen. Dit is in overleg met het OGB gebeurd om de continuïteit van het programma te waarborgen. Vanaf het moment dat er duidelijkheid was om financiering voor 2022 is de reservering weggenomen. De tweede reden is de coronapandemie. Als gevolg hiervan hebben veel bijeenkomsten en evenementen in fysieke vorm geen doorgang gevonden. Deze zijn vervanging door onlinebijeenkomsten, maar de bijbehorende uitgaven vallen daardoor lager uit dan begroot. Daarnaast zijn er extra kosten gemaakt op het onderdeel 'bemensing programmabureau' en minder kosten bemensing programmalijnen. Dit heeft meerdere redenen. Deels vallen kosten hoger uit doordat er vacatures noodgedwongen zijn gevuld door inhuur bij marktpartijen in plaats van door detachering. Hier viel niet aan te ontkomen door de grote onzekerheid over het vervolg van het programma. Daarnaast zijn er keuzes gemaakt over de inzet van mensen. Zo is er een junior beleidsadviseur aan 'bemensing programmabureau' toegevoegd die allround bijspringt en daarmee ook taken ontlast van medewerkers die onder 'bemensing programmalijnen' staan vermeldt. In de eindrapportage die NP RES zal indienen bij BZK wanneer de subsidie volledig benut is zullen we hier dieper op ingaan.

Tussenrapportage RES 2021 (Fase II)	Begroting	Realisatie	Delta
Bemensing programmabureau	428.404	564.033	-135.629
Algemene kosten programmabureau	750.000	378.850	371.150
Bemensing programmalijnen	1.250.596	1.104.879	145.717
Programmalijn 1: Regionale ondersteuning	570.000	595.682	-25.682
Programmalijn 2: Doelbereik	625.000	515.377	109.623
Programmalijn 3: Afstemmen en verbinden	510.000	509.799	201
Aanvullende activiteiten	900.000	565.501	334.499
Totaal	5.034.000	4.234.120	799.880